

MÄRKUS:

Euroopa Komisjoni (DG MOVE) rahastusel on Antwerpeni sadam välja töötanud “EL mereturvalisuse õppuste ja harjutuste käsiraamatu” (inglise keeles „European handbook of maritime security exercises and drills“). Käsiraamatu teoreetiline ja praktiline sisu kirjutati 2011. aastal Antwerpenis olemasolevate teadmiste ja kogemuste põhjal, valmis käsiraamat esitati 4. mail 2012 Euroopa Komisjoni liikuvuse peadirektoraadile ning jagati ka liimesriikidele. Nüüd on käsiraamat leitav muuhulgas aadressil: <https://www.portofrotterdam.com/sites/default/files/European-Handbook-of-Maritime-Security-Exercises-and-Drills.pdf?token=1PCul7VO>

See dokument on lühike väljavõte EL mereturvalisuse õppuste ja harjutuste käsiraamatus esitatud õppuste/harjutuste stsenaariumitest, mida sadam/sadamarajatis saab kasutada oma koolitusplaani väljatöötamisel. Täiendavaid õppuste/harjutuste kirjeldusi või selgitusi nende läbiviimiseks vaata käsiraamatu terviktekstist.

ÕPPUS 4

Sadamarajatise turvaülesannete korraldamine ja täitmine

Määrus 725/2004: B/18.2.6

OLUKORD:

Testida, kas sadamarajatise töötajad saavad aru, millal on tegemist turvaintsidentiga ning kas nad teavad, kuidas sellest teatada. Selleks võib lavastada erinevaid olukordi või kasutada fotomaterjali. Osalejad peavad koostama olukorraporti, esitades selgelt kokkuvõtte faktidest jne.

ABIKS ON¹:

- „Turvanõuete rikkumised“
- Fotod käsiraamatu 3. osast „Näpunäiteid“

OLUKORDADE NÄITEID:

- Külastaja ei näita isikut tõendavat dokumenti-
- Keegi pildistab/jälgib juurdepääsu rajatisele.
- Keegi esitab küsimusi turvameetmete, vahetuste jm kohta.
- Kedagi nähakse rajatise piiride läheduses ringi liikumas.

ASUKOHT:

- rajatis – kontoriruumid – turvapunkt – vastuvõtulaud

OSALEJAD:

- sadamarajatise turvaülem
- turvameeskond
- turvalisuse eest vastutavad töötajad
- rajatise personal

EESMÄRGID:

- Kontrollida turvaintsidentidest teatamise protseduuri olemasolu ja kättesaadavust.
- Teadlikkus: intsidentide äratundmine.
- Selge ja korrektne intsidentidest teatamine.
- Tõhus teatamine kõikidest turvaintsidentidest.

¹ Vt EL mereturvalisuse harjutuste ja õppuste käsiraamatut “European handbook of maritime security exercises and drills“

Määrus 725/2004: B/18.1.16 B/18.2.7

OLUKORD:

Testida sadamarajatise alarme ja/või sireene. Teavitada eelnevalt naabruses olevaid ettevõtteid, laevu, asutusi, hädaabiteenistust, jne, et tegemist on õppusega.

ABIKS ON²:

- „Häiresignaaliid“

KONTROLL-LEHT:

- Kas alarmid ja/või sireenid töötavad korralikult?
- Kas neid testitakse korrapäraselt?
- Kas alarmsüsteemide hooldusskeemid on olemas?
- Kas on olemas hooldusleping vajalike parandustööde tegemiseks?
- Kas tagavarasüsteemid on olemas, nt elektrikatkestuse puhuks?
- Kas alarme ja/või sireene on kuulda igal pool: kogu rajatises, hoonetes (k.a kontorid ja tualettruumid), laeva pardal, müarikastes töökohtades jne?
- Kas kõik töötajad teavad erinevate signaalide tähendust?

ASUKOHT:

- rajatis – kontoriruumid – turvapunkt – tehniline teenistus – laevad – kõrvalasuvad ettevõtted

OSALEJAD:

- sadamarajatise turvaülem
- laeva turvaülem
- rajatise personal
- turvatöötajad

EESMÄRGID:

- Tagada alarmide/sireenide korrektne töö, kui selleks tegelikult vajadus tekib.
- Tagada korrektne signaali puudutav sisemine ja väline infovahetus.
- Tagada signaali korralik kuuldavus igal pool, et hädaolukorras oleks tagatud töötajate ohutus.

² Vt EL mereturvalisuse harjutuste ja õppuste käsiraamatut “European handbook of maritime security exercises and drills”

ÕPPUS 14

Juurdepääs sadamarajatisele

Määrus 725/2004: A/14.2 A/14.2.2 A/14.3 A/14.4 B/16.16

OLUKORD:

Korrapäraste ajavahemike tagant kontrollida turvaala, sissepääse ja juurdepääsukohti, et olla kindel nende tõhususes ja leida võimalikud kahjustused. Teha kontrollringkäik mitte ainult peasissekäigu, vaid ka harva kasutatavate või alaliselt suletud juurdepääsude, varuväljapääsude, keelatud alade jms juures.

Olemas peab olema pääslate plaan, et juhul kui turvataset tõstetakse, saaks kogu rajatise kiirelt ja tõhusalt sulgeda.

KONTROLL-LEHT:

- Kas piirded, väravad, raudteeväravad, pöördväravad jne töötavad korralikult?
- Kas pääslas on turvatöötaja?
- Kontrollida kõiki väravate jms kaugjuhtimissüsteeme.
- Kontrollida turvaala võimalikke kahjustusi.
- Kontrollida, kas turvaala piirete läheduses on takistusi või objekte, mida võidaks kasutada turvaala piirete ületamiseks või mis ohustaks nende tõhusust.
- Kontrollida, et väravad on korralikult lukustatud. Samuti kontrollida pääslate plaani ja registrit (kui see on olemas).
- Kontrollida, et kõik keelatud juurdepääsuga alad on piisavalt hästi eraldatud.
- Kontrollida, et tavaliselt mittekasutatavad juurdepääsukohad oleksid korralikult lukustatud.
- Dokumenteerida kõik puudused: pildistada kahjustusi, objekte jne ning kontrollida, et kahjustused saaksid parandatud, ohtlikud objektid kõrvaldatud jms.
- Vajadusel koostada ettekanne tehnilisele teenistusele.

ASUKOHT:

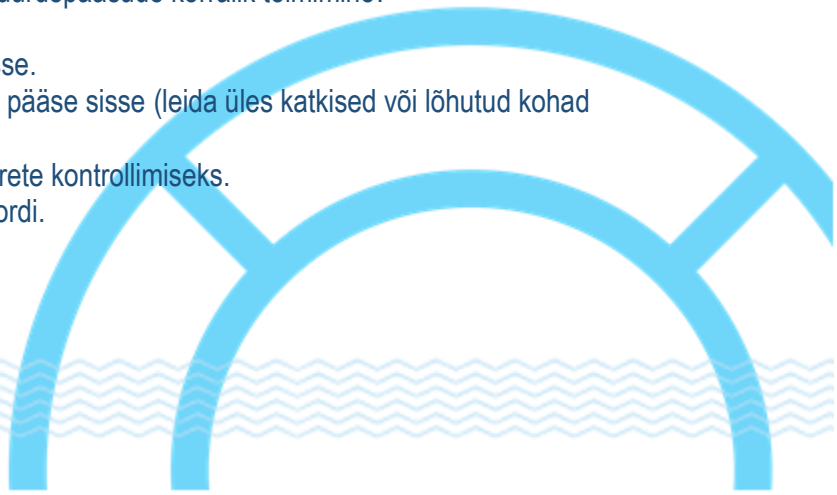
- rajatis – turvaala – piirded – väravad – pöördväravad

OSALEJAD:

- sadamarajatise turvaülem
- turvatöötajad
- rajatise personal
- tehnilise teenistuse töötajad

EESMÄRGID:

- Tagada pääslate ja nende süsteemide korralik toimimine.
- Tagada mittekasutatavate või vähekasutatavate juurdepääsude korralik toimimine.
- Tagada varuväljapääsude toimimine.
- Luua töötajate hulgas sobilik suhtumine turvaalasse.
- Tagada turvaala täiuslik kord, nii et loata isikud ei pääse sisse (leida üles katkised või lõhutud kohad turvaedades jne).
- Teha perioodilisi kontrollkäike rajatise turvaala piirete kontrollimiseks.
- Valvata ka väljaspool rajatist tekkida võivaid olukordi.
- Tagada võtmete korrektne hoiustamine.

Määrus 725/2004: B/18.2.6

OLUKORD:

Tundmatu isik püüab rajatisse sisse pääseda, kasutades selleks läbipääsuluba, mille keegi rajatise töötajatest on „kaotanud“.

ABIKS ON³:

- „Näpunäiteid“ (9)

KONTROLL-LEHT:

- Kas rajatise töötajaks kehastumist märgatakse?
- Kas sadama turvaasutust on hoiatatud?
- Kas läbipääsuluba on tühistatud?
- Kas see on sisemises süsteemis registreeritud?
- Kas uuritakse loa kaotamise asjaolusid?
- Kas isikult on küsitud külastuse põhjust?

ASUKOHT:

- rajatis – turvapunkt – väravahimaja – vastuvõtulaud

OSALEJAD:

- sadamarajatise turvaülem
- turvatöötajad
- rajatise personal

EESMÄRGID:

- Kontrollida, kas rajatisse sisse pääsemiseks kasutati korrektset protseduuri.
- Takistada loata isikute sisenemist.
- Takistada valede isikute registreerimist kohalolijatena.
- Tagada lubade korrektne kasutus.
- Tagada sissepääsu kontrollijate ja vastuvõtulauas töötajate teadlikkus.

³ Vt EL mereturvalisuse harjutuste ja õppuste käsiraamatut “European handbook of maritime security exercises and drills”

Määrus 725/2004: A/14.2.1 B/18.2

OLUKORD:

Keegi üritab koguda väravavahilt või turvatöötajalt võimalikult palju tundlikku teavet, esitades järgnevaid küsimusi:

- Millistel aegadel toimub valvurite vahetus?
- Kas te olete alati valves üksi?
- Kas keegi on alati valves?
- Kas on muid sissepääse, kus keegi on valves?
- Kas teiste sissepääsude juures on keegi, kes mind aidata saab?
- Kas olete turvakaameratega rahul?
- Kas oleks võimalik vaadata turvakaamerate salvestisi? Mul juhtus siin paar päeva tagasi õnnetus.
- Kas rajatises on ohtlikke kaupu?

ABIKS ON⁴:

- „Näpunäiteid“ (8)

ASUKOHT:

- rajatis – turvapunkt – väravavahimaja

OSALEJAD:

- sadamarajatisse turvaülem
- rajatisse personal
- turvatöötajad
- väravavaht

EESMÄRGID:

- Kontrollida, et inimestelt nõutakse isiku tõendamist.
- Kontrollida, et tundlikku teavet käideldakse korrektselt.
- Piirata jagatavat infot.
- Kontrollida ebatavaliste olukordade äratundmist ja nendest teadlikkust.
- Tagada konfidentsiaalsus.
- Kontrollida, et koostatav raport sisaldaks küsimuse all oleva(te) isiku(te) kirjeldust ja üksikasju sõiduki kohta (sõiduki registreerimisnumber, mudel, värv).

⁴ Vt EL mereturvalisuse harjutuste ja õppuste käsiraamatut “European handbook of maritime security exercises and drills”

ÕPPUS 30

Sadamarajatise turvalisuse järelvalve

Määrus 725/2004: A/18.1 A/18.2 B/18.1.14 B/18.2.3 B/18.2.6 B/18.3.3

OLUKORD:

Rajatises on kahtlane sõiduk. Keegi pildistab rajatist.

ABIKS ON⁵:

- „Harjutused elulistest situatsioonides“

KONTROLL-LEHT:

- Kontrollida, kas turvatöötajad järgivad protseduuri: ettekanne, kirjeldus, õige käitumine (kes, mida, kus) jne.
- Kontrollida, kas rajatise töötajatel on vajalik „turvateadlikkus“ ja nad toimivad kehtestatud protseduuri kohaselt: kas nad teavad, kellele nad peavad olukorrast teatama, kas nad teavad turvateenistuse telefoninumbrit?

ASUKOHT:

- rajatis – turvapunkt – väravavahimaja

OSALEJAD:

- sadamarajatise turvaülem
- rajatise personal
- turvatöötajad
- rolli kehastaja

EESMÄRGID:

- Tõsta teadlikkust: kahtlase käitumise märkamine.
- Esitada üksikasjalik kirjeldus.
- Tagada hea infovahetus, tagada õigetele isikutele teatamine.
- Tagada põhjalik ja korrektne turvaintsidendist teatamine.

⁵ Vt EL mereturvalisuse harjutuste ja õppuste käsiraamatut “European handbook of maritime security exercises and drills”

Määrus 725/2004: A/14.2.5 B/16.32 B/16.33

OLUKORD:

Kontrollida, et lasti kontrolli tehakse korrektselt ja et kõik punktid oleks kaetud.

ABIKS ON⁶:

- „Lasti kontrollimine“
- „Plommi kontrollimine“
- „Konteineri kontrollimine“
- „Veoki ja haagise kontrollimine“

KONTROLL-LEHT:

- Kas saadetise kuupäev on kontrollitud?
- Kas kaup vastab saatekirjale?
- Kas kaup ja/või sõidukeid kontrollitakse korrektselt?
- Kas plommi kontrollitakse?
- Kas iga kord tehakse visuaalne või füüsiline kontroll, skaneerimine või proovide võtmine?
- Kas kontrollitakse „jäneseid“, s.t ebaseaduslikult smugeldatud isikuid?

ASUKOHT:

- sadamarajatis

OSALEJAD:

- sadamarajatisse turvaülem
- turvatöötajad
- rajatisse personal

EESMÄRGID:

- Tagada kaupade korrektne kontroll, nii et laevalt maha ega laeva sisse ei laaditaks vale, saastunud või kahtlast kaupa.
- Tagada, et töötajad täidavad oma ülesandeid korrektselt ja teavad protseduuri kahtlaste kaupade käitlemiseks.
- Tagada kontrollivahendite õige toimimine.
- Tagada lasti turvalisus.

⁶ Vt EL mereturvalisuse harjutuste ja õppuste käsiraamatut “European handbook of maritime security exercises and drills”

Määrus 725/2004: A/14.2.5 A/14.3 A/14.4 B/16.31 B/16.35.2 B16.37.2

OLUKORD:

Kontrollida veoste ladustamisalasid ja kohaldada protseduure, mis on ette nähtud kõrgendatud turvalisuse tasemega olukorraks.

KONTROLL-LEHT:

- Kas laoruumid ja laoplatsid saab eraldada?
- Kellel on ligipääs laoruumidele ja laoplatsidele?
- Kontrollida, et sadamarajatise laoruumide ja laoplatside juurdepääsukeeluga aladel poleks ohtlikke või kahtlasi materjale
- Kontrollida kahtlasi objekte laoruumides ja laoplatsidel

ASUKOHT:

- rajatis – laoruumid – laoplatsid

OSALEJAD:

- sadamarajatise turvaülem
- turvatöötajad
- väravavaht
- rajatise personal

EESMÄRGID:

- Tagada, et loata isikud ei pääseks laoruumidesse ja laoplatsidele.
- Tagada kauba ohutu ladustamine.

Määrus 725/2004: A/14.2.6 B/16.8.10 B/16.41 B/16.42 B/16.43

OLUKORD:

Kontrollida sadamarajatise turvaplaanis kinnitatud protseduuri laevavarude kohaletoimetamiseks.

KONTROLL-LEHT:

- Kontrollida laeva varustaja andmeid.
- Kontrollida saadetiste eelteateid.
- Kontrollida tarnitava kauba sisu.
- Kontrollida saadetise kohaletooja (autojuhi) andmeid.
- Kontrollida sõiduki registreerimist.
- Kontrollida laeva varude üleandmist.
- Otsida sõiduk läbi.

ASUKOHT:

- rajatis

OSALEJAD:

- sadamarajatise turvaülem
- turvatöötajad
- rajatise personal / vastuvõtulaud
- laeva varustaja
- vajadusel laeva turvaülem

EESMÄRGID:

- Tagada, et laevale ei laadita varusid ilma kontrollimata.
- Tagada, et laeva varusid ei tooda sadamarajatisse etteteatamiseta.
- Tagada, et laeva varude hulgas poleks kahtlasi pakendeid.
- Tagada info korrektne kontrollimine.
- Kontrollida, et turvatöötajad ja rajatise personal teaksid, millist protseduuri peab järgima.
- Tagada varude ja külastajate korrektne identifitseerimine ja ülesmärkimine.

Määrus 725/2004: B/16.45 B/16.46 B/16.47 B/16.48

OLUKORD:

Keegi toob turvapunkti või väravasse paki, paludes see viia kai ääres olevale laevale (mõelge välja usutav põhjus).

KONTROLL-LEHT:

- Kontrollida, et turvatöötajad järgivad protseduuri ja teatavad intsidendist korrektselt.
- Mõõta reageerimiseks (protseduuri rakendamiseks) kuluvat aega.
- Kontrollida, kuidas hinnatakse ohutaset: kui kahtlaseks pakki peetakse?
- Kontrollida protseduurile vastavust: koostada juhtumi ettekandevorm.
- Vajadusel uuendada nende väliste asutuste kontaktandmeid, kellega peab niisugustel puhkudel ühendust võtma.

ASUKOHT:

- rajatis – värav või turvapunkt / väravavahimaja

OSALEJAD:

- sadamarajatise turvaülem
- turvatöötajad
- rajatise personal / vastuvõtulaud

EESMÄRGID:

- Tagada, et töötajad teavad saatjata pagasi käitlemise protseduuri.
- Testida protseduuri teostatavust.
- Takistada lõhkekehade viimist sadamarajatisse või laevale.

IGA-AASTANE HARJUTUS 2

TINGIMUSED:

Turvatase 2., klastriõppus

Õppus viiakse läbi koos teiste lähedalasuvate sadamarajatistega.

Õppust võib juhendada pädev asutus või erinevad sadamarajatised koostöös.

Õppus algab teatega, et kogu klaster peab turvaseme tõstma 2. tasemeni

OLUKORD:

Väike terroristirühmitus on sihikule võtnud erinevad rajatised, püüdes rajatise töötajatega kontakte otsida, et smugeldada materjale, varastada andmeid või teha muid ettevalmistusi terrorirünnakuks.

TEGEVUS:

Rajatised peaksid tegema järgmist:

- testima kõiki sisekommunikatsiooni vahendeid, mida on vaja turvalisuse taseme tõstmiseks.
- tagama kohalolevate töötajate kõrgendatud valmisoleku, kuni turvalisuse taset alandatakse.
- kontrollima, et turvalisuse eest vastutavad töötajad teavad protseduuri, mida tuleb järgida turvaseme 2 korral (seda võib teha kontroll-lehe abil).
- määratud isikud püüavad rajatisse pääseda, et kontrollida 2. turvaseme protseduuride tõhusust.

ABIKS ON⁷:

- „Turvalisuse ankeet“
- „Harjutused elulistes situatsioonides“
- „Näpunäiteid“
- „Sadama turvalisuse käsiraamat“

ASUKOHT:

- kogu rajatis / sadam

OSALEJAD:

- sadamarajatise turvaülem
- turvatöötajad
- rajatise personal
- abi pädevast asutusest (valikuline)

EESMÄRGID:

- Tagada 2. turvaseme protseduuride tõhusus.
- Tagada, et kõik töötajad on valvel ja rakendavad protseduure.
- Tagada sisemine ja väline infovahetus.
- Hiljem viia läbi kokkuvõttev küsitlus, milles osalevad kõik seotud osapooled; koostada nimekiri tegevustest, mida sellises olukorras tuleks teha.

⁷ Vt EL mereturvalisuse harjutuste ja õppuste käsiraamatut “European handbook of maritime security exercises and drills”

IGA-AASTANE HARJUTUS 5

Määrus 725/2004:

OLUKORD:

Sabotaaži tõttu tekkinud elektrikatkestus, mis hõlmab kogu rajatist.

TEGEVUS:

Kontrollida järgmisi 1. ja 2. turvaseme tegevuspunkte:

- Milline mõju on sellel sadamarajatise erinevatele tegevustele?
- Millised tegevused katab varugeneraator ja kui kauaks?
- Kuidas teiste tegevustega tegeletakse?
- Kontrollida ka, milline turvavarustus enam ei tööta. Otsustada, kuidas tagada erinevate turvategevuste jätkamine, nii et loata isikud ei saaks olukorda ära kasutada ja rohkem kahju teha.

ASUKOHT:

- kogu rajatis / sadam

OSALEJAD:

- sadamarajatise turvaülem
- turvatöötajad
- rajatise personal
- abi pädevast asutusest (valikuline)

EESMÄRGID:

- Tagada, et turvategevused jätkuksid vähenenud tehnoloogilisele toele vaatamata.
- Tagada hea kommunikatsioon.
- Tagada valvsus ja teadlikkus erakordsetes olukordades.
- Tagada, et olulised tegevused jätkuksid ning uurida järele, millised tegevused on halvenenud või hoopis katkenud.
- Hiljem viia läbi kokkuvõttev küsitlus, milles osalevad kõik seotud osapooled; koostada nimekiri tegevustest, mida sellises olukorras tuleks teha.

